

+ Ungdomssanktionen
Dommen kan blive et
vendepunkt

+ Når rammer giver ro
Ny Skovvang sætter
dagsordenen for de unge

Kriminalitet

Forebyggelse og intervention

FRA MIN STOL

BERTIL MAHS

Kriminalitetsforebyggelse

Når talen falder på kriminalitet blandt børn og unge, kommer emner som den kriminelle lavalder, straf og magtanvendelse hurtigt til at fylde i debatten. Og retssystem og sanktioner er naturligvis vigtige temaer.

Men regeringens initiativer til kriminalitetsbekæmpelse har nok så meget fokus på det sociale område.

Kriminel adfærd er en kilde til social udsathed blandt børn og unge. Det gælder på den korte bane, men når børn og unge kommer ud i kriminalitet, rammer det i høj grad også deres fremtidsmuligheder.

Kriminalitet skal derfor forebygges, og der skal sættes ind med særlig støtte, når børn og unge har behov for hjælp. Målet er, at kriminelle eller kriminalitetstruede børn og unge så vidt muligt får samme muligheder som alle andre børn og unge.

Derfor arbejder vi i Servicestyrelsen blandt meget andet med behandlingsindsatser som MST, MTFC, Multi-funC og den sociale indsats i ungdomssanktionen. Blandt de nye initiativer er udviklingen af redskaber til tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge og en videreudvikling af VISOs rådgivning.

Som noget helt nyt har vi her i efteråret desuden lanceret en vidensportal – foreløbig i en testversion – hvor ambitionen er at samle den aktuelt bedste viden på børne- og ungeområdet. Et af de første temaer er netop kriminalitet. Her kan man blandt andet blive klogere på, hvad forskningen kan fortælle, se eksempler på god praksis, orientere sig i Ungdomskommissionens betænkning og få indblik i den vigtigste lovgivning.

Viden, social indsats samt samarbejde mellem de mange forskellige aktører, der er på området, er vigtige elementer i forebyggelsen af kriminalitet. Det er derfor også disse felter, vi i dette nummer af Social Fokus retter blikket mod.

Bertil Mahs
Chef for Børne- og ungeenheden
Servicestyrelsen

TEMA

Kriminalitet

... hvis man samfundsmæssigt skal sætte virkelig effektivt ind for at forebygge kriminalitet, skal man satse på uddannelse”

Mogens Christoffersen, SFI

Foto: Jakob Eskildsen

s. 20

KOLOFON

Social Fokus - Børn & unge, oktober 2010 / 2. årg.
Redaktion af dette nummer er afsluttet 30. sept.
© Servicestyrelsen og forfatterne
Synspunkter, der kommer til udtryk i interview, kommentarer o.l. er ikke nødvendigvis dækkende for styrelsen.

Redaktion: Ole Worregård (ansvarsh.), Sanne Bertram (redaktør), Jan Vagn Jakobsen, Anne Melchior Hansen og Anne Marie Christine Burchardt

Design og tryk: Datagraf
Forsidefoto: Carsten Ingemann

Oplag: 11.500

ISSN: 1903-7406: Social fokus - Børn & unge (trykt udgave)

ISSN: 1903-7414: Social fokus - Børn & unge (online udgave)

Social Fokus udkommer som fire serier – om ældre, udsatte, børn & unge og handicap. Hver serie kommer to gange om året. Du afgør selv, hvilke serier du vil have. Tegn gratis abonnement på www.servicestyrelsen.dk/socialfokus

Redaktionen kan kontaktes på kommunikation@servicestyrelsen.dk

Servicestyrelsen er en offentlig rådgivnings- og udviklingsorganisation. Vi arbejder for at skabe bedre sociale forhold for socialt udsatte børn, unge og voksne, mennesker med handicap samt ældre. Servicestyrelsen er en del af Socialministeriet.

Servicestyrelsen, Edisonsvej 18, 5000 Odense C, tlf. 72 42 37 00

De sætter en dagsorden

Rammer og struktur på Ny Skovvang

s. 11

Foto: Carsten Ingemann

- 6 Samarbejdets mange aktører**
Det kan være næsten uoverskueligt, men samarbejde er helt nødvendigt
- 9 Kort nyt**
– om styrelsens aktiviteter på kriminalitetsområdet
- 14 Gennem tragten**
Ungdomssanktionen kan være et vendepunkt
- 16 Tallene viser vej**
Odense forebygger med tal og statistik

- 18 Skideballer og kærlighed**
Henrik er kontaktperson i ”Den korte Snor”
- 20 Væk fra sidesporet**
Uddannelse og job forebygger bedst. Interview med seniorforsker Mogens Christoffersen, SFI
- 22 Sammen med familien**
Inddrag familien, for ansvarligheden er stor
- 23 Kort om tema**

FASTE TING

- 4 Kort nyt**
– fra Servicestyrelsen
- 24 Bagsiden**
Fokus på forebyggelse
Kommentar af Kim Hansen, Det kriminalpræventive Råd

s. 8-23

Styr på Barnets Reform

NY TASK FORCE

Er I i din kommune interesseret i at høre mere om Barnets Reform? Så prøv at kontakte den nye task force, som Servicestyrelsen og Ankestyrelsen er gået sammen om at lave.

Task forcen tilbyder formidling, rådgivning og vejledning om Barnets Reform til landets kommuner. Det kan enten være generelt om reformens baggrund, intentioner og indhold, det kan være mere specifikt om lovændringerne i reformen eller det kan være faglige spørgsmål, der udspringer af konkrete sager.

Kontaktperson: gruppeleder Elisabeth Mariann Thomassen
eth@servicestyrelsen.dk

Plejefamilier

KONFERENCE 22. NOVEMBER

Som en del af plejefamilieinitiativet i Barnets Reform afholder Servicestyrelsen en konference 22. november. Konferencen får fokus på de aktuelle udfordringer og udviklingstendenser på plejefamilieområdet og afholdes i Middelfart, Byggecentrum.

Kontaktperson: Konsulent Helle Stærmosse
hst@servicestyrelsen.dk

VISO

DEN NATIONALE VIDENS- OG
SPECIALRÅDGIVNINGSORGANISATION

Viden til gavn

Hør oplæg fra formand for Børnerådet Lisbeth Zornig Andersen og psykolog Susan Hart. Deltag i workshops med VISOs specialister og videnscentre og få redskaber med hjem inden for handicap- og udsatteområdet.

Konference 2010

30. november på Nyborg Strand

Læs mere og tilmeld dig på
www.servicestyrelsen.dk/viso

Netværksanbringelser

NYT INSPIRATIONSMATERIALE

Når børn og unge anbringes uden for hjemmet, er det måske en mulighed at bo hos mormor eller en anden i det nære netværk. For at styrke arbejdet med netværksanbringelser har Servicestyrelsen nu udgivet et hæfte om området til fagfolk.

I det nye indspirationsmateriale kan man læse om de forskellige led i processen, blandt andet er arbejdet med at forundersøge, godkende og uddanne netværksplejefamilier beskrevet. Hæftet giver også en række konkrete redskaber til, hvordan man kan arbejde med de udfordringer og dilemmaer, netværksanbringelser ofte er forbundet med. Samtidig formidles teori og forskningsresultater, og der oplyses om lovgivningen på området.

Inspirationsmaterialet er udviklet i samarbejde med Center for Familiepleje i Københavns Kommune, som gennem en årrække har gjort en systematisk indsats for at styrke anvendelse af netværksanbringelser.

SERVICESTYRELSEN.DK

Den bedste viden

NY VIDENSPORTAL

Fagpersoner skal have lettere adgang til viden, der kan hjælpe socialt udsatte børn og unge. Derfor samler Servicestyrelsen nu den aktuelt bedste viden på området på en ny vidensportal.

Portalen gik i luften den 1. september med tre temaer: 'Seksuelle overgreb', 'Plejefamilier' og 'Kriminalitet'. Med tiden skal portalen udvides med mere viden og flere temaer. Portalen bliver her i efteråret udstyret med en rigtig god søgefunktion, som skal gøre det endnu lettere at finde den viden, man søger.

Hvad er resultaterne fra den seneste SFI-rapport om sammenbrud i anbringelser? Hvordan har Kolding Kommune lavet beredskab i forhold til seksuelt misbrug? Det og meget mere kan du finde på portalen. Er du socialrådgiver, udviklingskonsulent, pædagog, lærer eller lignende, er det oplagt for dig at besøge sitet. Har du ris eller ros, hører vi meget gerne fra

dig. Du kan give dine input på portalen eller ringe til portalens rådgivningstelefon kl. 10-14 på 50 81 09 48.

Portalen skal være til gavn for dig i dit arbejde, så støtten til de udsatte børn og unge bliver så kvalificeret som muligt. Besøg den og giv os din mening!

VIDENSPORTAL.SERVICESTYRELSEN.DK

Misbrugsbehandling

KOMMUNER SØGES!

Vi ved ikke, præcis hvor mange der er. Men et sted mellem 5.200 og 21.000 unge under 18 år skønnes at have – eller kunne udvikle – et alvorligt misbrug af rusmidler.

Med regeringsudspillet *Lige muligheder* blev der afsat 60 mio.kr. til afprøvning af veldokumenterede former for misbrugsbehandling til unge. Derfor søger Servicestyrelsen lige nu kommuner, der er interesserede i at afprøve model U-Turn og Århus Kommune Model. Der skal bruges to kommuner til afprøvning af hver model.

Projektperioden er på fire år, og herefter forventes kommunerne selv at køre behandlingstilbuddene.

Ansøgningsfristen er 18. november, og inden da, 13. oktober, afholder vi et informationsmøde, hvor man kan høre mere, og hvor eksperter fra Århus og København vil deltage.

Kontaktperson: fuldmægtig Gitte Bossi-Andresen
gba@servicestyrelsen.dk

SERVICESTYRELSEN.DK

Foto: Shutterstock

Samarbejdets mange **aktører**

Der er forskel på at være gadeplansarbejder, sagsbehandler, psykiater, dommer og pædagog. For nu blot at nævne nogle af dem, der kan være på banen, når det gælder om at forebygge kriminalitet blandt børn og unge. Samarbejdet kan være udfordrende, men er helt nødvendigt.

Der er ofte mange aktører i spil på socialområdet. Forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge er bestemt ingen undtagelse – snarere en topscorer, som man også kan få indtryk af ved at se på figuren på siden her til højre.

De næsten uoverskueligt mange aktører har hver deres ansvar, roller og opgaver. De omfatter både de afgørelser, der skal træffes og iværksættes, og striben af forebyggende og behandlende indsatser til børnene, de unge og deres forældre. En indsats, der skal forebygge kriminalitet – eller forebygge fortsat kriminalitet – hos børn og unge, forudsætter derfor oftest samarbejde på kryds og tværs. Det kan være både en kunst og en arbejdskrævende opgave i sig selv at få et sådant samarbejde til at fungere. Men det er samtidig helt nødvendigt, hvis indsatsen skal være velfungerende og give det resultat, der er meningen med det hele – at kriminaliteten blandt børn og unge reduceres. Hos den enkelte såvel som generelt.

Hvilke aktører, der er eller bør på banen, afhænger i høj grad af, om der er tale om generel kriminalitetsforebyggelse, en specifik forebyg-

gende indsats mod børn og unge med bekymrende adfærd eller om en egentlig intervention rettet mod børn og unge, der allerede har begået kriminelle handlinger. Vi vil i det følgende prøve at give et overblik over rollelisten.

Generel indsats

Hvis vi starter på det overordnede plan, er kredsrådet en central aktør. Det består af politidirektøren og borgmestre fra kommunerne i politikredsen. Kredsrådet koordinerer den kriminalpræventive indsats i hele politikredsen, mens indsatsen i den enkelte kommune kan koordineres i lokalrådene.

Koordineringen i kredsråd og lokalråd vedrører hele den kriminalpræventive indsats. Den er altså målrettet alle aldersgrupper og drejer sig ikke alene om potentielle udøvere af kriminalitet, men også om de mulige ofre. Hvad man fx kan gøre for at forebygge tyverier og overfald, hører også hjemme her.

Når det gælder koordinering af indsatsen over for børn og unge, kan denne enten ske i lokalrådene, i regi af SSP (Skole, Socialforvaltning, Politi) eller begge steder. Det sidste er faktisk det mest almindelige.

Servicestyrelsen lavede i 2008 en undersøgelse, der blandt andet viste, at koordineringsarbejdet i halvdelen af kommunerne foregik både i lokalrådene og i regi af SSP-udvalg eller SSP-styregruppe.

Fra den 1. juli i år er kommunalbestyrelserne blevet en nøgleaktør med en ny opgave. Som led i den sammenhængende børnepolitik skal kommunalbestyrelsen nemlig også udarbejde en plan for en sammenhængende indsats over for ungdomskriminalitet. Kommunerne kan hente råd og bistand til opgaven fra VISO i Servicestyrelsen, der dermed bliver en ny medspiller (se s. 10).

En stor del af den generelle forebyggelse målrettet børn og unge foregår gennem undervisning og projekter i folkeskolen og andre uddannelsesinstitutioner. De skal derfor også tælles med blandt de centrale aktører. Andre initiativer foregår i fora, som børn og unge er kontakt med i fritiden, fx ungdomsklubber, gadeplansarbejde, boligforeninger og fritidstilbud. SSP-samarbejdet er i alle kommuner meget centralt, men kan være organiseret ret forskelligt. Nogle kommuner forankrer det i ungdomsskoleregi eller i folkeskolen, men det kan fx også være pla-

Den unge

Generel forebyggelse

Specifik forebyggelse

Intervention efter kriminalitet

Servicestyrelsen med VISO

Åbne døgninstitutioner

Børne- og familieafdeling

Jobcentre

SSP-udvalg/styregruppe

Børn- og ungeudvalg

Kontaktpersoner

Myndighedssagsbehandlere

Delvis lukkede døgninstitutioner

Folkeskolen

Psykiatrien

Social-/beskæftigelsesafdelingen

Familiebehandlere/terapeuter

Private opholdssteder

Særlige plejefamilier

Kommunalbestyrelse

SSP-medarbejdere

Ungdommens uddannelsesvejledning

Servicestyrelsen med VISO

Folkeskoler

Misbrugscentre

Specialskoler

Interne skoler

Kredsråd

Det kriminalpræventive Råd

Gadeplansmedarbejdere

Fritidsaktiviteter

Lokalråd

Ungdomsklubber

Væresteder

Specialskole

Servicestyrelsen med VISO

SSP-udvalg/styregruppe

Politi

Forsvarsadvokater

Private opholdssteder

PSP

Boligforeninger

PSP

Børne- og familieafdeling

Specialskole

Frivilligt socialt arbejde

Intervention efter kriminalitet

SSP-medarbejdere

Kontaktpersoner

SSP-udvalg/styregruppe

Ungesamråd

Ungdomsskoler

Delvis lukkede døgninstitutioner

SSP-medarbejdere

Folkeskoler

Ankestyrelsen

Social-/beskæftigelsesafdelingen

Gadeplansmedarbejdere

Sikrede døgninstitutioner

Ungdomsskoler

Ungdommens uddannelsesvejledning

Jobcentre

Anklagemyndighed

Koordinatorer for unge i ungdomssanktionen

Åbne døgninstitutioner

Kriminalforsorgen

Politi

Misbrugscentre

Domstole

Myndighedssagsbehandlere

Psykiatrien

Interne skoler

Børn- og ungeudvalg

Særlige plejefamilier

Familiebehandlere/terapeuter

»»» ceret under det sociale område eller have sin særlige afdeling.

Specifik indsats

I den specifikke kriminalitetsforebyggende indsats rettes fokus mod bestemte grupper af børn, unge og deres familier. Her bliver aktørerne på Socialministeriets område de centrale.

Udviser børn og unge bekymrende adfærd, vil der som oftest være grundlag for, at børne- og familieafdelingen iværksætter en undersøgelse af barnets eller den unges forhold jf. Servicelovens § 50. Resultatet kan føre til forskellige forebyggende foranstaltninger, fx tildeling af kontaktperson, familiebehandling eller familierådslagning. Det kan også være, at barnet eller den unges familie deltager i et egentlig familieprogram. For nogle børn og unge vil det være nødvendigt med en anbringelse uden for hjemmet på et åbent anbringelsessted.

Den specifikke forebyggende indsats forudsætter imidlertid samarbejde med andre aktører. Det er vigtigt, at fx folkeskolelærere eller SSP-medarbejdere – evt. gennem en underretning – gør de sociale myndigheder opmærksomme på, at et barn eller ung udviser bekymrende adfærd. Også efter iværksættelse af en forebyggende indsats eller en anbringelse vil det være afgørende for effekten af indsatsen, at barnets eller den unges myndighedssagsbehandler har et tæt samarbejde med aktører i andre sektorer. Det kan være folkeskolen eller specialskoler, men hyppigt også misbrugsbehandlere og fagpersoner inden for psykiatrien. Flere undersøgelser (fx Gosden, 2004) har peget på, at der særligt blandt gruppen af unge, der begår alvorlig kriminalitet, er en meget stor andel med psykiske problemstil-

linger, fx personlighedsforstyrrelser eller adfærdsvanskeligheder, så et samarbejde med ungdomspsykiatrien vil ofte være aktuelt.

Intervention

I indsatsen over for børn og unge, der allerede har begået kriminalitet, er børne- og familieafdelingen og myndighedssagsbehandlere fortsat centrale aktører, men flere andre medspillere er trådt ind på banen. Det drejer sig især om politi, anklagemyndighed, ungesamråd, forsvarere og domstole, hvis funktion og opgaver ofte vil danne rammen om den indsats, de sociale myndigheder iværksætter. Inden for det sociale område er det især de sikrede institutioner, delvist lukkede døgninstitutioner og koordinatorene for unge i ungdomssanktionen, der er centrale.

Anbringelsesstederne er væsentlige aktører i den kriminalitetsforebyggende indsats over for børn og unge. I Danmark er der 259 anbringelsessteder, der modtager unge, som har begået kriminalitet, hvoraf 69 modtager unge, der har begået personfarlig kriminalitet (fx unge, der er idømt ungdomssanktion, jf. artiklen s. 14)

Blandt anbringelsesstederne indtager de sikrede institutioner en særlig status, da de ved aflåsning af døre og vinduer og andre sikkerhedsforanstaltninger kan fastholde de unge på institutionen. I 2008 var der syv sikrede institutioner i Danmark med i alt 121 pladser. Ca. 70 % af de unge på de sikrede institutioner er i varetægtsurrogat, dvs. at de er placeret på institutionen som alternativ til varetægtsfængsling i arresthus eller fængsel.

Udfordringer for samarbejdet

Som det fremgår, kommer de forskellige aktører fra mange forskel-

lige sektorer, fagområder, organisatoriske rammer mv. Uanset hvilken opgave, der skal løses – fra det helt bredt anlagte forebyggelsesarbejde til den specifikke intervention over for en enkelt person – giver det særlige udfordringer at skabe et godt og konstruktivt samarbejde mellem så mange og forskellige aktører.

Opfattelsen af begreber, formålet med indsatserne, tilgange og arbejdsmetoder vil oftest være vidt forskellige. Et velfungerende samarbejde forudsætter imidlertid, at der skabes en fælles forståelse af den opgave, man har for sig, og at der aftales en klar rollefordeling. I anerkendelse af, at kriminalitetsforebyggelse er et særdeles komplekst felt at agere i. Og i respekt for styrken i de mange forskellige fagligheder og kompetencer. ■

Af fuldmægtig Annie Gaardsted Frandsen
af@servicestyrelsen.dk og gruppeleder
Jakob Tjalve jt@servicestyrelsen.dk

FAKTA

En analyse fra Danmarks Statistik viser, at både blandt de 10-14-årige mistænkte og blandt de 15-17-årige dømte modtog ca. 20 % forebyggende eller anbringende foranstaltninger fra de sociale myndigheder.

Blandt de 15-17-årige med en strafferetlig dom fik ca. 8 % en forebyggende foranstaltning, mens omkring 12 % var anbragt. For samtlige anbringelser har kriminel adfærd været den udslagsgivende årsag i ca. 15 pct. af sagerne (Anbringelsesstatistikken for 2008). Det betyder, at for knap 2000 børn og unge er kriminel adfærd årsag til deres anbringelse.

Ifølge Justitsministeriets forskningskontor var 5838 børn under 15 år i 2009 mistænkt for at have overtrådt straffeloven eller andre særlove, fx våbenloven. Til de 15-17-årige blev der i 2009 afgivet knap 5500 strafferetlige afgørelser.

EFFEKT AF ANBRINGELSE

DOKUMENTATIONSSYSTEM

Der skal udvikles et dokumentationssystem, der kan måle effekten af anbringelsesforløb for kriminelle unge. Det skal bidrage til, at anbringelsessteder, kommuner og det centrale niveau kan tilrettelægge en målrettet indsats ved anbringelse af kriminelle unge. Det overordnede mål er at inkludere flere

unge med forskellig problemtyngde i normalsamfundet.

Projektet blev sat i gang i slutningen af sidste år og varer frem til udgangen af 2012. Det finansieres med 6 mio. kr.

Kontaktperson: Fuldmægtig Annie Gaardsted Frandsen af@servicestyrelsen.dk

Foto Shutterstock

Familiebehandling

MTFC

MTFC er en familiebehandlingsmetode, der hører til i gruppen af evidensbaserede programmer. Gennem en midlertidig anbringelse i en særlig uddannet plejefamilie kan metoden forbedre samspillet i familier med unge, som har alvorlig problemadfærd og fx været involveret i kriminalitet.

Programmet henvender sig til de mest adfærdsvanskelige unge, som fx står umiddelbart over for en anbringelse på institution. MTFC kan også anvendes som hjemflytningsforløb for unge, som hjemtages fra en institutionsplacering, og som en del af ungdomssanktionens fase to.

Projektperioden indledes 1. november i år og løber til udgangen af 2013. Der er afsat 9,5 mio. kr. til etablering af tre nye MTFC-behandlingsteams i Danmark og forskning i indsatsens effekt.

Kontaktperson: Fuldmægtig Maja Olesen mol@servicestyrelsen.dk

Foto Shutterstock

Med anden etnisk baggrund

INSPIRATIONSKATALOG

Hvad gør man i X-købing, når 13-årige Ahmed kommer med trusler, og hans fætter hærger kvarteret? Det kan man finde ideer til i et nyt inspirationskatalog. Kataloget henvender sig til kommunerne og beskriver en række kriminalitetsforebyggende indsatser rettet mod unge under 15 år med anden etnisk baggrund end dansk.

Inspirationskataloget kan betragtes som en guide til, hvordan en kommune går fra planlægning til implementering og forankring i tilrettelæggelsen af indsatserne. De 13 konkrete tiltag, der beskrives, er alle blevet evalueret og har haft en målbar, positiv virkning på omfanget af kriminalitet.

Kataloget er udarbejdet for Servicestyrelsen af Rambøll.

Kontaktperson: Fuldmægtig Annie Gaardsted Frandsen af@servicestyrelsen.dk

KORT NYT
- OM STYRELSENS AKTIVITETER PÅ KRIMINALITETSOMRÅDET

MultifunC

STORT UDVIKLINGSPROJEKT

MultifunC er et forskningsbaseret program til unge med store adfærdsvanskeligheder. Der er tale om døgnbehandlingstilbud til de allermest udadreagerende unge, som er karakteriseret ved at være belastet af multiple risikofaktorer, og som er i høj risiko for fortsat at udvikle antisocial adfærd.

MultifunC har indtil nu ikke været afprøvet i Danmark. Der er derfor tale om et større udviklingsprojekt, som bl.a. kræver uddannelse af institutionspersonale. Servicestyrelsen er ansvarlig for iværksættelsen af projektet og er ved at indgå aftale med tre danske kommuner, som vil etablere MultifunC-institutioner og afprøve behandlingsmodellen.

Projektperioden løber frem til 2016, og der er afsat 56 mio. kr.

Kontaktperson: Fuldmægtig Maja Olesen mol@servicestyrelsen.dk

STYRKELSE AF INDSATSEN

TRE DELPULJER

Under overskriften *Pulje vedr. styrkelse af indsatsen mod ungdomskriminalitet* er der hele tre forskellige delpuljer.

Den første delpulje drejer sig om en styrket indsats til unge med misbrugsproblemer. De sikrede institutioner kan søge penge til at implementere forbehandlingsprogram, der kan motivere unge misbrugere i varetægt eller varetægtssurrogat til at modtage behandling.

Den anden vedrører opbygning af kompetencecentre på de sikrede institutioner. Målet med initiativet er at styrke kompetencerne hos de instanser, der møder børn og unge med kriminel adfærd.

Den tredje har fokus på anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer i de sikrede afdelinger og tilknyttede åbne afdelinger. Målet er at uddanne personale på institutionerne til at gennemføre kognitiv behandling af de unge og dermed reducere deres problemadfærd.

Der er afsat hhv. 9,9 mio. kr., 3 mio. kr. og 9 mio. kr. til de tre delpuljer. Puljerne er meldt ud første gang og udmeldes igen i 2012.

Kontaktperson:
Fuldmægtig Gitte Bossi-Andresen,
gba@servicestyrelsen.dk

Tidlig indsats

REDSKAB TIL IDENTIFIKATION

Der er bred konsensus om værdien af tidlig indsats. Derfor skal der udvikles et redskab til tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Der skal også udarbejdes et katalog over indsatser, der kan bidrage til at afhjælpe risikofaktorer og styrke beskyttelsesfaktorer.

Projektet er sat i gang og løber frem til 2012.

Der er afsat 5 mio. kr.

Kontaktperson: Fuldmægtig Annie Gaardsted Frandsen af@servicestyrelsen.dk

NYE YDELSER FRA VISO

Forebyggelse af kriminalitet

Når kommunen skal fastlægge, hvordan man lokalt vil arbejde for at forebygge, at børn og unge kommer ud i kriminalitet, kan

man fremover søge hjælp til opgaven hos VISO.

Der er tale om en helt ny ydelse fra VISO. Siden 1. juli i år har der været lovkrav om, at kommunerne skal udarbejde en strategi på kriminalpræventive områder. Det skal ske som led i den sammenhængende børne- og ungepolitik, der i forvejen er krav om.

Det er dette nye strategiske område, det nu er muligt at søge rådgivning om hos VISO. Rådgivningen kan dreje sig om den samlede opgave eller have fokus på delemler som fx metoderne, processen eller afklaring af kommunens forebyggelsesbegreb.

Det er også muligt at søge rådgivning hos VISO om kommunens generelle forebyggelsesindsatser i forbindelse med grupper af børn og unge, der udviser en bekymrende adfærd. Det kan være bredt om indsatsen i forhold til kriminalitetstruede børn og unge. Eller det kan være mere specifikt og målrettet i forhold til afgrænsede grupper af unge i lokalområdet. Man kan henvende sig fra forvaltningen såvel som i klubregi, på SSP-niveau mv.

VISO yder også rådgivning i enkelt-sager i forbindelse med ungdomskriminalitet. Det kan dreje sig om både forebyggende og resocialiserende indsatser.

Alle former for rådgivning er vejledende.

De nye ydelser tilbydes som led i satspuljepartiernes aftale om en forstærket indsats til bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

VISOs rådgivning kan kontaktes alle hverdage på tlf. 72 42 40 00. Har du generelle spørgsmål om de nye ydelser, er du også velkommen til at kontakte projektleder Anja Mangelsen ama@servicestyrelsen.dk

Foto: Shutterstock

De sætter en dagsorden

Lediggang kan være anledning til meget skidt. Det mener man på døgntilbuddet Ny Skovvang, der har mange kriminalitetstruede unge. Her får de hjælp til at leve et mere reguleret liv – og er med til at skabe husets helt egen *wall of fame*.

Der er langt mellem husene og mellem træerne med. Himlen er tung af væde. I det flade landskab spirer vintersæden så småt.

Vi er så absolut langt fra storbyens fristelser og kører først forbi grusvejen, der fører ned til Ny Skovvang, et lille døgntilbud på Gyllingnæs syd for Odder. Der er ingen på gårdspladsen mellem de hvide bygninger, men næppe har vi lindet på døren, før vi får en smilende velkomst og gelejdes indenfor til frokost.

Lyst og venligt

”I må smage fisken her,” lyder det fra pædagogen Susanne Foged, som har stået for maden. Hun sender en rosa ørred rundt. ”Drengene var af sted i fredags på fisketur. Og jeg kan da se i køleskabet, at I fik noget!”

Her er lyst og venligt og meget ordentligt. På væggen ved siden af spisebordet hænger to store fotocollager af teenagedrengene i spritnye biler.

”Vi prøver at komme af sted hvert år til Volkswagen i Tyskland. Sådan noget med motor er tit noget, der tænder de her drenge,” kommenterer Jeppe Andersen. Den 46-årige skibstømrer er faglærer på Ny Skovvang og har været der siden starten for snart ti år siden.

Dengang var stedet helt lagt an på unge, der havde begået kriminalitet og var i ungdomssanktionens anden fase (se s. 14). I dag favner man bredere og kan rumme snart sagt alle unge med en vis problemtyngde, fx misbrug, omsorgssvigt, ADHD og borderline. Men kriminalitet er – ligesom misbrug – fortsat et fokuspunkt, og hovedparten af de unge, der anbringes her, anses da også som både misbrugs- og kriminalitetstruede.

Højt aktivitetsniveau

”Grundlæggende handler det om at vi får bragt så meget normalitet ind i deres liv, at de på et tidspunkt kan flytte hjem til forældrene eller bo for sig selv med noget støtte. »»»

»»» Men det, de profiterer af her og nu, er Ny Skovvangs døgnstruktur,” siger Lena Aksgren, der er uddannet psykolog og ansat som faglig leder.

”Lediggang er... ja, anledning til meget skidt! Derfor vægter vi, at de unge har et højt aktivitetsniveau, også fysisk. Men det er ikke aktiviteter ud i det blå. De har altid et pædagogisk formål og indgår i en ret stram dagsstruktur,” siger hun.

”I det hele taget er der klare regler og rammer for, hvad de må, og hvad de skal. Når de unge er hjemme på weekendbesøg, får de fx en særlig kontrakt med nogle individuelle betingelser. Det kan være, at de skal aflægge en urinprøve, når de kommer tilbage til Ny Skovvang, eller at de ikke må ses på gaden med de forkerte. Hvis kontrakten så ikke bliver fulgt, kan vi beslutte, at de

ikke kommer hjem i næste weekend. Så siger vi måske: ”Det er bedre for dig at være her på Ny Skovvang, end at du er sammen med de forkerte.”

Men selvom det har konsekvenser, hvis reglerne ikke bliver fulgt, er det ikke ment som en straf, understreger Lena Aksgren.

”Det er faktisk meget vigtigt! Det kan jo godt være, at den unge *oplever* det som en straf, men vi lægger vægt på, at der i alt det, vi laver, er en edukativ tilgang. Altså at der ligger en læring for den unge i det. Det gælder også, hvis de fx har svært ved at opfylde den individuelle plan, der er lagt for dem, eller de glemmer at børste tænder.”

Reguleret liv

Mange af de unge kommer fra miljøer, hvor det at passe et arbejde er undtagelsen snarere end reglen, og så er det svært at se sig selv i et job eller en læreplads, hvor man måske skal møde kl. syv eller otte hver morgen. En del af husets pædagogik handler derfor om hjælpe de unge til en mere reguleret måde at leve på, hvor man blandt andet arbejder til faste tider. Her efter maden skal de unge fx i sving ovre på værkstedet, hvor man kan arbejde med træ, ordne motorer eller svejse.

”Vi har nogle skal-opgaver og nogle kan-opgaver. Alle skal fx lave et navneskilt, og det bliver så hængt op her på vores *wall of fame*,” siger Jeppe og nikker op mod værkstedets høje mur, hvor der hænger en lang række drengenavne og hist og her et pigenavn. Forskelligheden i form og farve er overraskende stor, og mange har tydeligvis sat en ære i at give skiltet et personligt præg. En disciplineret måde at sætte sit *tag* på.

”Der var én, der ikke nåede at lave sit skilt, før han flyttede. Det var ham meget magtpåliggende at få ord-

Ny Skovvang er en åben institution under Ungecenter Eghøj i Århus Kommune.

Døgntilbuddet har plads til fem unge med forskellige psykiatriske og sociale problemstillinger af en vis tyngde, herunder også kriminalitet eller risiko for kriminalitet.

Det overordnede mål for indsatsen er inklusion i normalsamfundet, evt. med socialpædagogisk støtte. Der lægges vægt på en nænsom udslusning og overgang til evt. andet tilbud.

Det teoretiske fundament består af kognitiv teori, systemisk tænkning, Daniel Sterns teorier om barnets interpersonelle verden og Pär Nygrens omsorgsbegreb.

I den konkrete, pædagogiske praksis prioriteres en struktureret hverdag med et højt aktivitetsniveau, forudsigelighed og klare rammer og regler.

Kilde: Ny Skovvang

Fotos: Carsten Ingemann

net, så han vendte tilbage for at gøre det. Nu hænger det her sammen med de andre,” fortsætter Jeppe og giver en guidet tur i det rummelige værksted.

”Det handler meget om at få afklaret, hvad de vil, og hvad de kan. Værkstedet her er lidt en kravlegård, som forbereder dem, så de kan komme i praktik senere. De vil jo som regel gerne et eller andet og har måske en drøm om at få eget hus en gang eller en fed bil. Det kan så være, det ender med en fed scooter! Men nogle gange bliver vi alligevel overraskede over, hvad de kan,” siger han og fortæller om en somalisk dreng, der scorede topkarakter i dansk. Han skulle fortælle om mobning. ”Det var noget, han vidste noget om,” kommer det tørt.

Lukker verden ude

16-årige Kenny har været i Odder om formiddagen, hvor Ny Skovvang har sin egen lille skole. Nu er han blevet hentet og forbereder sig på en skal-ting: En lille bordgrill, der kræver både skære- og svejsearbejde. Snart er den stiltfærdige dreng helt formummet i det omfattende sikkerhedsudstyr og ligner en kriger fra Star Wars. Så tager han fat.

”Grillen her er et godt eksempel på den faglige udvikling, vi lægger ind i værkstedsforløbet. Vi starter med de helt enkle ting og bygger så på sidenhen,” siger Jeppe.

To lidt ældre drenge, Mikkel og Lasse, er i gang med en kan-opgave: En kuglepenn. Skaftet drejes af træ, og hver pen får sin egen, unikke udformning. Drengene står bøjet over hver sin drejebænk, dybt koncentrerede. Lasse har boet her halvandet år og har tydeligvis prøvet det før. Mikkel er debutant, men går på med krum hals og har overskud til at smile stort undervejs. ”Det bliver

en limited edition!” siger han senere og fortæller, at hans far skal have kuglepennen i fødselsdagsgave.

”Rigtig mange af de unge er glade for at kunne fordybe sig her. Når man står ved sådan en drejebænk, så er det lidt som at gå ind i en osteklokke. Man lukker verden ude,” forklarer Jeppe.

Styrer og lytter

Et par timer efter er drengenes arbejdsdag ved at være slut. Kuglepennene er drejede, slebne, lakerede og har fået den nødvendige indmad, og Kenny er kommet godt i gang sin grill.

”Det er gået fint! Du skal nok blive rigtig god til at svejse,” roser hans lærer.

Det er blevet kaffetid, og vi går med over i hovedhuset og sidder med ved bordet, mens pædagogerne snakker med de unge om ugen, der er gået og hører, om de har særlige ønsker. Alt kan ikke opfyldes, men alt kan nævnes. Mange vil gerne hjem til forældrene i weekenden, én vil helst til fodbold og overnatte hos en ven. De voksne både styrer og lytter.

”Jeg troede, det var lidt fængselsagtigt. Men det har været over al forventning!” siger Mikkel, der lige er flyttet hertil og kun skal være her i kort tid. Så tilføjer han: ”Men man skulle måske lige vænne sig til, at det er så langt ude på landet...” ■

Af redaktør Sanne Bertram sbe@servicestyrelsen.dk

’Mikkel’, ’Lasse’ og ’Kenny’ hedder i virkeligheden noget andet. Redaktionen.

Der er klare rammer for dagens gang på Ny Skovvang. En del timer bruges i det rummelige værksted, hvor den 46-årige skibstømrer Jeppe Andersen (s. 12) er en af faglærerne. Lena Aksvang (s. 13) er psykolog og ansat som faglig leder.

Gennem tragten

Ungdomssanktionen er et alternativ til ubetinget fængselsstraf, og for nogle af de unge bliver den det afgørende vendepunkt. Andre er sværere at hjælpe, men alle får noget godt ud af det. Det vurderer to fagfolk, der arbejder med de unge til daglig.

Følelser af mindreværd, håbløshed, ligegyldighed, had og et forrået selvbillede. Det er nogle af de stikord, der falder pædagogen Mads Bentzen ind, da Social Fokus beder ham om at overveje, om der er nogle typiske træk ved de unge, han arbejder med.

Mads Bentzen er ansat i Århus kommune som koordinator for unge, der er idømt ungdomssanktionen. Det toårige forløb, der indebærer en struktureret og kontrolleret socialpædagogisk behandling, kan i nogle tilfælde sættes i stedet for ubetinget fængselsstraf. Kriterierne er blandt andet, at den unge skal være mellem 15 og 18 år og have begået grovere kriminalitet. Det kan fx være vold eller røveri. Resocialisering er intentionen, og derfor bruges der mange ressourcer på at få de unge forberedt på tiden efter sanktionen – og forhåbentlig også hjælpe dem til en større tro på deres egne muligheder.

Tre faser

”Ungdomssanktionen har tre faser, og jeg plejer at sige til de unge, at de kan se forløbet som en tragt ud til normaliteten: Først er den helt snæver, og der er megen kontrol med den unge. Det er i starten, mens den unge er på en sikret institution. I anden og tredje fase åbner vi mere og mere – her er den unge først er på en åben institution eller et godkendt opholdssted og senere hjemme med støtte i en eller anden grad. Og til sidst er den unge helt ude af tragten og skal klare sig selv,” siger Mads Bentzen.

Som koordinator er det blandt andet hans opgave at være den unges kontaktperson og personlige rådgiver og sørge for, at der er sammenhæng mellem de forskellige faser – og her kan ikke mindst overgangen fra anden til tredje fase byde på udfordringer, fortæller han.

”Det er i den tredje, ambulante fase, at de skal lære at administrere friheden, og her er der ofte brug for massiv støtte – og dermed mange timer – for at det ikke skal køre af sporet.”

Ny drejning

Nemt skal man altså ikke tro, det er. Ikke desto mindre kan ungdomssanktionen netop blive det break, der skal til, for at den unges liv får en anden drejning. Det vurderer socialrådgiver Lene Kiis, der ligesom Mads Bentzen arbejder med unge, som er idømt ungdomssanktion –

hun som sagsbehandler i ’Specialafsnittet’, Odense kommune.

”Det er en kæmpechance for de unge for at komme videre med deres liv! Men den kræver også noget af dem selv. Det er jo en dom, de får, de har ikke noget valg. Men hvis de skal have noget ud af det, er de alligevel nødt til selv at være motiverede for, at der skal ske en ændring. Og det synes jeg faktisk også, at mange af dem er. Først stritter de jo imod og siger ’Fuck dig!’ Men hvis de så kommer på et anbringelsessted, hvor de bliver hørt, set og får omsorg – måske for første gang i deres liv – så begynder der tit at ske noget,” siger hun.

Som sagsbehandler skal Lene Kiis blandt andet finde et egnet anbringelsessted til den unge. De forskellige institutioner kan have meget forskellige profiler, og skal den unge profitere af opholdet, skal pædagogik og aktiviteter matche den unges behov og personlighed, understreger hun.

”Det er et stort ansvar at lave det rigtige match! Man må sætte sig ind i, hvad det er for en person, man har for sig, og hvis det går for stærkt, lykkes det måske ikke. Så må man tage fejlen på sig og finde et andet sted.”

Et andet centralt element er den handleplan, der skal laves for den unge, og som skal rumme både mål og delmål. Den er obligatorisk, og det giver god mening, synes hun.

”I starten syntes jeg, det var lidt besværligt at arbejde med mål. Men når man først har vænnet sig til

at bruge det, er det et rigtig godt redskab. Faktisk kan jeg faktisk slet ikke se, at man kan undvære en grundig handleplan med både mål og delmål. Det er et værktøj, der skal bruges af alle – sagsbehandleren, koordinatoren, anbringelsesstedet, forældrene og den unge selv. Men der skal naturligvis følges op på den. Det er jeg meget skrap med!”

Effekten

Et toårigt, kontrolleret socialpædagogisk forløb som ungdomssanktionen repræsenterer, er en ret omfattende indsats. Så et oplagt spørgsmål til både koordinatoren og sagsbehandleren er, om den – set fra deres vinkel – har effekt.

”Og ja, det har den helt sikkert, mener begge, om end de gerne vil gøre plads for nogle nuancer.

”Jeg vil sige, at det går relativt godt for dem, jeg har set. Men jeg tror også, at med nogle af de unge, vi har at gøre med her, må man måske reducere sine succeskriterier lidt,” siger Mads Bentzen og fortæller om to meget forskellige forløb.

I det ene tilfælde drejede det sig om en ung fyr, der i desperation begik et røveri, fordi han ikke kunne se sig ud af en gæld. Han er i dag på en helt almindelig efterskole og klarer sig fint. Den anden unge er dømt for over 20 forskellige forhold og har blandt andet udøvet vold af grov karakter.

”For den første fyr var ungdomssanktionen det helt rigtige. Og den var heller ikke forkert med den anden. Man kan bare ikke forvente, at han bliver ’reddet’ med et trylleslag, men hvis han begår mindre kriminalitet end før og i stedet for at stikke

knive i folk slår dem med flad hånd, så er det også et stort fremskridt,” kommenterer han.

Altid noget godt

Lene Kiis er enig i, at i forhold til at undgå recidiv, ser ungdomssanktionen ud til at være mest effektiv, når den drejer sig om de mindre kriminaliserede unge. Men noget godt kommer der altid ud af det, fastslår hun.

”Der, hvor tingene lykkes for alvor, er, når de unge oplever den rigtige kemi i forhold til pædagogerne. Når de omsider møder nogle gode og ansvarlige voksne, som forstår dem, så falder de til ro. De har samtidig et fællesskab med de andre unge, og måske får de succesoplevelser i en praktik eller med en fritidsaktivitet. De oplevelser tager de jo med sig, også i de tilfælde hvor de begår ny kriminalitet.” ■

Af redaktør Sanne Bertram
sbe@servicestyrelsen.dk

UNGDOMSSANKTIONEN

+

Ungdomssanktionen er en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling. Forløbet har tre faser og varer i alt to år. Sanktionen idømmes årligt omkring 100 unge.

Målgruppen er unge, der er mellem 14 og 17 år på gerningstidspunktet, har alvorlige tilpasningsproblemer og har begået grovere kriminalitet. Strafkraft skal være mellem 30 dage og 1½ års ubetinget fængsel.

Det er domstolene, der idømmer sanktionen efter indstilling fra de sociale myndigheder. Det er kommunen, der står for gennemførelsen af sanktionen.

De unge skal tildeles en koordinator, som er deres kontaktperson og rådgiver gennem hele forløbet. Servicestyrelsen tilbyder løbende kurser og erfamøder for koordinatorene.

Information og viden kan også findes i den gratis håndbog, styrelsen har udgivet om ungdomssanktionen.

Slår håndbogen ikke til, kan man også henvende sig til styrelsens rådgivningsteam. Teamet kan kontaktes alle hverdage kl. 12-15 på tlf. 42 93 24 18.

Justitsministeriets Forskningskontor har undersøgt effekten af ungdomssanktionen. Se mere på Vidensportalen.

Ungdomssanktionen styrkes fremover på en række områder. Hør nærmere hos fuldmægtig Annie Gaardsted Frandsen af@servicestyrelsen.dk

UNGDOMSSANKTIONEN.DK
VIDENSPORTAL.SERVICESTYRELSEN.DK

Fotos: Shutterstock

Tallene viser vej

Hvis statistikken viser, at man er kommet ud af kurs, må kursen skifte. Og det er man parat til fra dag til dag, hvis det skal være. Odense kommune sætter tal og procenter på ungdomskriminaliteten og bruger statistikken til at forebygge.

Kun ca. 0,6 % af Odenses unge under 18 år var i 2009 involveret i kriminalitet. Af dem bliver to tredjedele kun registreret én gang.

Nuancerne

Det er et par af de tal, Odense kommunes børne- og familieafsnit har indhentet om den lokale ungdomskriminalitet. Odense indsamler systematisk omfattende data, når de unge er på gale veje, og måske lyder det tørt og kommunalt, når man remser op. Men tallene repræsenterer en konkret viden om de unge og deres lovovertrædelser. Viden, der kan bruges i det forebyggende arbejde og være med til at få has på kriminaliteten. Viden, som kan være med til at tegne et mere nuanceret billede af, hvor galt det nu står – eller ikke står – til.

Eksempelvis er politiets kriminalitetsstatistikker fokuseret på antallet af forhold, som politiet har taget sig af. Det kan være en og samme person, der på én aften er grebet i både at køre spirituspåvirket, uden kørekort, køre for stærkt og være stødt sammen med en anden bil. Det bliver til ikke mindre end fire forhold, der registreres hver for sig i statistikken.

”Ser politikerne den statistik, så hedder det sig, at der er kommet fire nye kriminelle... det er ikke rigtigt, og det giver et forkert billede af Odenses unge,” siger Christian Frede-

1 = 4

Kan blive til ...

Lovovertrædelse

I statistikken

Eksempelvis er politiets kriminalitetsstatistikker fokuseret på antallet af forhold, som politiet har taget sig af. Det kan være en og samme person, der på én aften er grebet i både at køre spirituspåvirket, uden kørekort, køre for stærkt og være stødt sammen med en anden bil. Det bliver til ikke mindre end fire forhold, der registreres hver for sig i statistikken.

”Ser politikerne den statistik, så hedder det sig, at der er kommet fire nye kriminelle... det er ikke rigtigt, og det giver et forkeret billede af Odenses unge”

Christian Frederiksen, leder af ungeafsnittet i Odense kommunes unge- og familieafdeling.

riksen, der er leder af ungeafsnittet i Odense kommunes unge- og familieafdeling.

For faktum er, fortæller han, at en ret lille gruppe unge tegner sig for en stor del af lovovertrædelserne. Odense ligger med de nævnte 0,6 % under landsgennemsnittet, og det er med til at slå fast, at indsatsen er effektiv.

Fokus på grupper

Når det faktisk antal af lovovertrædere skal gøres op, skal der altså ses på personer frem for handlinger. Men ellers er man i kommunen ikke så orienteret mod cpr-numre, som Christian Frederiksen formulerer det. Man har nemlig stort fokus på de miljøer, de unge færdes i.

”Vi kan ikke kun se på de unge, der rent faktisk bliver tiltalt for kriminelle forhold. Vi må også fokusere på de unge, de er sammen med, og som selv kan ende i kriminalitet, hvis vi ikke kigger dem lidt efter i sømmene.”

Afdelingslederen fortæller, at de unge danner netværk på stadig nye måder, som medarbejderne skal forstå og finde løsninger på, hvis de er ved at udvikle sig i kriminel retning. Statistikken viser nemlig, at 65 % af al ungdomskriminalitet begås i grupper. Gruppeindsatsen består nogle gange i at opløse en bestemt gruppe. Andre gange i at sætte nogle fornuftige gøremål i stedet for kriminaliteten, gerne – og som regel – i samarbejde med forældrene. Ungdomsskole eller fritidsaktiviteter kan fx være en mulighed. Det kan også være at finde et andet tilbud, der er relevant for den unge.

Lige så vigtig gruppeindsatsen er for Christian Frederiksen, lige så vigtigt er det for ham at fremhæve, at der er forskel på grupper og bander.

”Det er grupper af unge, som vi ikke må forveksle med de professionelle bander som H.A., Black Cobra osv. Men det er afgørende, at vi får sat ind over for grupperne i tide, for det er de unge, vi ikke når at få hanket op i, der risikerer at blive fanget ind i bander.”

Parat til at flytte

Jo tidligere kommunen får fat i den unge, jo lettere er det at få dem tilbage på ret kurs. Det fortæller statistikkerne også. Derfor orienteres ungeafsnittet om alle under 18 år, der registreres i politiets rapporter.

”Det giver et godt grundlag for at sætte tidligt ind i forhold til de unge under 14 år, der ellers risikerer at fortsætte en kriminel løbebane,” siger Christian Frederiksen.

Når det handler om lokalpolitik, er der ofte fokus på bestemte, udsatte boligområder. Det kan være med til at målrette forebyggelsen, og derfor er man i Odense også opmærksom på at registrere, hvor kriminaliteten har hjemme. Men Christian Frederiksen har noteret sig, at man ikke skal have alt for faste forestillinger, om hvor problemerne er.

”Det kan meget vel flytte sig – og så er det, vi skal være parat til at flytte med!”

Og omstillingsparate er de så også. Får ungeafsnittet øje på et nyt problem blandt en gruppe unge, så er medarbejderne indstillet på at lægge kursen om. Ikke bare ’om snart’, men fra dag til dag, om det skal være, understreges det fra ungeafsnittet.

Succeser og fiaskoer

Hvert år udarbejder ungeafsnittet en fyldig rapport om udviklingen i ungdomskulturen. Man samarbejder

med bl.a. kriminalitetsforskeren Flemming Balvig og med Servicestyrelsen om at sammenholde det statistiske materiale med den generelle udvikling i Danmark – og får gennem forskningsarbejdet pinpointet både succeser og fiaskoer i indsatsen.

Og noget har de tilsyneladende held med i den fynske storby. Jf. optakten til denne artikel var det sidste år cirka to tredjedele af de unge, der var involveret i kriminalitet, som kun var registreret én gang. I 2008 var det omtrent halvdelen.

”Statistikken fortæller altså, at der i 2009 var færre unge, der blev hængende i kriminalitet,” konstaterer Christian Frederiksen.

Til gengæld har man også måttet konstatere, at der er en stadig større gruppe af unge på 16 år, som har et stofmisbrug. Så der er stadig nok at tage vare på i Odense – og givetvis også god brug for omstillingsparathed. ■

Af journalist Jan Vagn Jakobsen
jvj@servicestyrelsen.dk

FAKTA

Odense indsamler systematisk omfattende data om den ungdomskriminalitet, der begås i kommunen.

Statistikken indeholder bl.a. informationer om:

- barnets/den unges alder, køn og bopæl
- kriminaliteten er begået af en enkelt eller en gruppe
- barnet/den unge tidligere er registreret i kriminalitet.

Kommunen bruger statistikken i forebyggelsesarbejdet og sammenholder deres egne tal med den generelle udvikling i Danmark på området.

Kriminalitetsstatistikken samles i en årlig rapport, der også beskriver de sociale indsatser.

VIDENSPORTAL.SERVICESTYRELSEN.DK

Skidebatter og kærlighed

Når relationen er på plads, får ordene vægt. Henrik Frederiksen er kontaktperson for kriminalitetstruede unge i Københavns Kommune og har kun sig selv at handle med.

Det er ikke så tit, Social Fokus bliver inviteret inden for i et privat hjem. I dag er en af undtagelserne.

”Min kone fødte i forgårs – lidt for tidligt – så jeg skal tilbage til Rigshospitalet bagefter,” fortæller Henrik Frederiksen, da vi giver hånd i entreen kl. 14.

En aftale er en aftale. Sådan er det bare, og det gælder også i forhold til de kriminalitetstruede unge i København, som Henrik Frederiksen er kontaktperson for.

”De skal vide, hvor de har mig. Derfor sørger jeg også altid for at passe mine aftaler med dem og komme præcist. Ellers kan jeg ikke forlange det samme af dem,” pointerer den tidligere bokser, dørmænd og stand up'er, da vi lidt senere sidder bænket i hans stue med hver sin cappuccino. Fem år som underviser på CBS er det også blevet til – Henrik Frederiksen er oprindelig uddannet som cand.merc.

I den korte snor

Og måske kommer mixet ham til gode i hverdagen. Mest erfaringerne som dørmænd, vurderer han, for i det københavnske natteliv skal man både kunne tage en konflikt og læg-

ge den ned uden at gå i gruppe om det først. Og det er en evne, der også er brug for i kontakten med de unge, som ifølge Henrik Frederiksen typisk har fået et alt for stort råderum derhjemme og ikke magter at håndtere det. Som alternativ kommer de så i Den Korte Snor, som det københavnske projekt hedder.

”Det er ikke altid, de kommer fra meget socialt belastede miljøer, men de hænger måske ud med de forkerte og har ofte fået magten i familien. Så kører de på frihjul og har ikke noget, de skal rette ind efter. De får deres eget lille kongerige, og det fører som regel ikke noget godt med sig! Min opgave er så at få dem på rette spor igen.”

Og hvordan gør du så det?

”Den Korte Snor er et tilbud, så jeg har kun mig selv at handle med. Så basis er en god kemi og vis form for gensidig respekt. Men det tager tid at bygge op; minimum tre måneder, vil jeg sige.”

Illustration: Dorte Naomi

Skideballe af Guds nåde

Men når relationen først er på plads, har hans ord også vægt.

”I deres verden er der noget respekt og status forbundet med at være kriminel. Der var én, der sagde til mig: 'Hvorfor skal jeg gå med aviser, når jeg kan lave et knæk og få mere ud af det, end jeg kan tjene på tre måneder ved at arbejde?' Så vi skal give dem en ny agenda. Jeg hader at moralisere, så det gør jeg meget lidt – med mindre der fx er vold inde i billedet. Så får de en ski-

deballe af Guds nåde! Men jeg prøver at udfordre det, de synes er fedt. Jeg fortæller, at de når altså ingen vegne, hvis de ikke har deres 9. klasse. Og jeg taler meget om bander, og hvad det betyder at have der.”

Hvordan reagerer de på det?

”Jamen, de giver mig ret. Men nogle gange gør de så alligevel det modsatte. Jeg har succeshistorier, men det kan sagtens tage et år, før der er skabt forandring. Målet for det, vi laver i Den Korte Snor, er jo, at de holder sig fri af kriminalitet, og at fx indberetningerne til socialforvaltningen stopper. Derfor skal også de lære at passe deres skole eller et job. Men de skal selv kunne se et formål med det.”

Signs of Safety

På det teoretiske niveau arbejder man i Den Korte Snor med en anerkendende tilgang og løsningsfokuserede samtaler. Et konkret værktøj er den australske model *Signs of Safety*. Den er med til at sætter rammerne for de regelmæssige familiemøder, som er en vigtig del af kontaktpersonens arbejde. Her deltager kommunens sagsansvarlige også, og sammen med forældrene og den unge taler de om, hvad der bekymrer lige nu, og hvad der skal ske fremover.

”Jeg er meget ydmyg og bevidst om, at jeg på nogle andres *turf*. Men faktisk oplever jeg meget lidt modstand. Forældrene er jo også kedede af, at deres unger er kommet ud i kriminalitet, så de er næsten altid medspillere. Men de har ikke altid selv de redskaber, der skal til. Så må vi prøve at give dem et løft. Det kan være meget lavpraktisk: ’Nej, jeg synes ikke, du skal trække ham i lommepenge, men du skal forlange noget af ham, og du kan tackle det sådan og sådan.’ Eller det kan være, vi skal have gang i noget familiebehandling.”

Som kontaktperson er der næsten ikke noget, der pr. definition falder

... jeg går ikke og punker dem hele tiden. Jeg vil hellere prøve at puste til motivationen. Åbne døren, så de selv kan tænke tankerne.

uden for arbejdsfeltet, og Henrik Frederiksen har fx både prøvet komme til morgenkaffe hver dag for at følge en ung i skole og trukket på sit personlige netværk for at skaffe en anden et job.

”Vi er med hele vejen, vi laver et set up, hvor den unge er velfungerende. Støtter op om forældrene og deres kompetencer og har et tæt samarbejde med deres sagsansvarlige. Men i bund og grund handler det om, at den unge skal lære at tage ansvar. Bide tænderne sammen og lære at regne og læse og skrive et ordentligt dansk og måske få et job ... Ja, det er så der, jeg alligevel moraliserer lidt. Men jeg går ikke og punker dem hele tiden. Jeg vil hellere prøve at puste til motivationen. Åbne døren, så de selv kan tænke tankerne.”

Klare grænser

Konkret bruger Henrik Frederiksen meget tid på simpelthen at være sammen den unge. Det kan være en tur i biffen, ud med gocarten eller måske bare en caféaftale – og ve den, der er mindre ordholdende end han selv og brænder ham af.

”De ved, jeg kan lide dem. Der er noget kærlighed i det, og det er vigtigt. Men de ved også, at jeg har nogle klare grænser,” bemærker han.

”Det skal være gennemsigtigt for dem, og det skal være autentisk. Og det er det også! Hvis jeg bliver vred, så er jeg vred. Jeg er meget bevidst om det, men det er ikke noget, jeg spiller.”

Så du giver meget af dig selv?

”Nej – jeg er mig selv.”

Et fingeraftryk

Der er lavet en evaluering af Den Korte Snor (se boks), som viser et positivt billede af den umiddelbare effekt. Langtidsvirkningerne kan endnu ikke vurderes, men Henrik Frederiksen er ikke i tvivl.

”Selvfølgelig er det også et spørgsmål om, hvor du sætter overliggeren, men jeg er helt sikker på, at vi sætter positivt fingeraftryk. At jeg, hvis jeg skal sige det lidt fint, efterlader mig en mental repræsentation. Så hvis de skal til at lave noget dumt, så dukker mit billede – eller noget jeg har sagt – måske op.”

Du bliver deres Jesper Fårekylning?

”Ja, så sidder jeg der på skulderen!” ■

Af redaktør Sanne Bertram
sbe@servicestyrelsen.dk

DEN KORTE SNOR

Den Korte Snors overordnede formål er at sænke ungdomskriminaliteten i Københavns Kommune. Der arbejdes forebyggende med udsatte og kriminalitetstruede børn og unge i alderen 10-17 år.

Tilgangen er løsningsfokuseret og anerkendende. De centrale indsætter er hyppige familiesamtaler og et intensivt kontaktpersonarbejde.

En helt ny evaluering viser en kraftig reduktion i antallet af både sigtelser og indberetninger. Der ses også et markant fald i andelen af unge, der enten slet ikke er i skole eller reelt er inaktive i skolen.

Den Korte Snor er forankret i kommunens børne- og familieforvaltninger i Valby, Amager, Nørrebro, Brønshøj/Husum.

 DENKORTESNOR.DK & KK.DK

Der er ikke én årsag til, at nogle unge mænd bliver kriminelle. Der er mange! Men skal vi forebygge effektivt, skal vi især satse på uddannelse og jobmuligheder. Det vurderer sociologen Mogens Christoffersen.

Væk fra sidesporet

Lejlighed gør tyv, siger et gammelt ord, og det er ikke helt løgn. Da selvbetjeningsbutikkerne blev almindelige, blev det fx også nemmere at nappe et kamera og stikke af med stiletterne.

Det er den slags, der kaldes situationsbestemt kriminalitet, og den kan forebygges ganske effektivt ved at sætte en god lås på døren og tjekke den pæne familiefar i luft-havnen. Eller med lidt andre ord: Ved at reducere tilgængeligheden og øge kontrollen. Det er nemlig ikke automatisk sådan, at hvis man fx ikke kan stjæle en bil, så begår man bare et indbrud i stedet.

Flere forklaringer

Det fortæller seniorforsker og sociolog Mogens Christoffersen, der – blandt meget andet – har forsket i kriminalitet blandt unge og ikke mindst, hvad der forårsager den. Og én af risikofaktorerne er altså, at situationen så at sige indbyder til det, eller i al fald gør det nemt.

Men kriminalitet synes at være et mere komplekst felt end som så, og der er da også ofte peget på andre forhold, der kan tænkes at føre den unge ud på et sidespor. Fx en opvækst, der er præget af vold, forældrenes alkoholmisbrug eller omsorgssvigt. Eller mere strukturelle forhold som forældres længerevarende arbejdsløshed og knaphed på materielle ressourcer. Et belastet boligkvarter med mange uheldige rollemodeller kan også tænkes at have betydning. Og endelig kan man se en mulig forklaring i den unges egne ressourcer og mangel på

samme. Fx om den unge har gennemført sin skolegang og har en uddannelse.

Spørgsmålet er, om man kan sige noget om, hvilken type forklaring, der rammer mest præcist – og dermed hvilken slags forebyggelse, det er mest virksomt at satse på.

Risikofaktorer

Det er netop, hvad seniorforskeren fra SFI, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, har prøvet at undersøge. Sammen med M. Azar Hussain fra Københavns Universitet og to engelske kolleger har han fulgt forløbet for samtlige drenge, der blev født her i landet i 1980, fra de var ca. 15, til de var omkring 25 år. Knap 30.000 unge drejer det sig om, og de to forskere har set på snart sagt alle tilgængelige registerdata hos både dem og deres forældre. Skilsmisse, tidligt moderskab, forældres kriminalitet, misbrug af alkohol eller stoffer, økonomi, anbringelse uden for hjemmet, arbejdsløshed, bolig-område osv. er alt sammen holdt op imod de unges evt. kriminalitet.

Og konklusionen blev, at mange forskellige forhold kan optræde som risikofaktorer. Fx repræsenterer både skilsmisse og anbringelse en øget risiko for, at den unge slår ind på en kriminel løbebane, og det samme gør vold i hjemmet. Billedet blev yderligere nuanceret – og kompliceret, om man vil – ved at forskerne ikke bare så på kriminalitet over en bred bank, men undersøgte om der var en sammenhæng mellem forskellige typer af risikofaktorer og bestemte kriminalitets-

former. Det gjaldt til dels. Fx viste det sig, at overgreb og omsorgssvigt især giver en øget risiko for volds-kriminalitet, mens en anbringelse uden for hjemmet særligt øger risikoen for tyveri.

Klar tendens

Billedet er altså ganske broget. Alligevel tegner der sig en ganske klar tendens, fremhæver Mogens Christoffersen.

”Det er de strukturelle forhold, der vejer tungest. Dvs. forhold som arbejdsløshed, fattigdom, afbrudt skolegang og manglende uddannelse – hos både forældregenerationen og deres børn. Så hvis man samfundsmæssigt skal sætte virkelig effektivt ind for at forebygge kriminalitet, skal man satse på uddannelse. Det er en meget stærk beskyttelsesfaktor.”

Hvorfor skal man netop satse på uddannelse – du nævner også arbejdsløshed og økonomiske problemer som risikofaktorer?

”Tingene hænger jo sammen. Uddannelse er en beskyttelse mod arbejdsløshed og social udstødelse og giver adgang til flere forskellige og bedre betalte job. Og dermed også til social anerkendelse og større indflydelse. Det betyder også, at den enkelte får meget mere at miste ved begå kriminalitet,” forklarer Mogens Christoffersen og medgiver, at man også kan forestille sig, at uddannelse betyder, at den enkelte bliver bedre at tackle forskellige typer af belastninger – så det fx alt andet lige er nemmere at være arbejdsløs og akademiker end arbejdsløs og ufaglært. Men uanset erhverv så vil længere-

varende arbejdsløshed præge børnenes opvækst og øge deres risiko for senere kriminalitet.

Vi har finanskrisen, og økonomien er presset. Betyder det, du siger, at vi kan se frem til øget kriminalitet, hvis ledigheden stiger markant?

”Ja, hvis man ingenting foretager sig! Men der er jo ting, der kan trække den anden vej, fx at man gør en særlig indsats for, at flere unge får stabil skolegang og kommer i gang med en erhvervsuddannelse.”

Ghetto eller ej

I Danmark blusser debatten om ghettoer op fra tid til anden, og det er ofte dokumenteret, at visse boligområder har en særlig koncentration af sociale problemer. Man kunne derfor forestille sig, at ghettoer også er arnesteder for kriminalitet. Men det gælder ikke ubetinget, vurderer Mogens Christoffersen.

”I både USA og England har man forsket en del i, hvad det betyder at vokse op i et belastet boligområde. Man har ofte sluttet, at kriminalitet ’smitter’, så hvis fx en ressourcestærk familie flytter ind i en ghetto, der er meget belastet af kriminalitet, er der en større risiko for, at deres børn også bliver kriminelle. Derfor har vi undersøgt, om vi også i en dansk sammenhæng kan se, at lokalområdet er en risikofaktor i sig selv. Men det ser ikke sådan ud. Det har en meget lille betydning for, om den unge udvikler en voldelig adfærd, og ingen betydning for anden form for kriminalitet. Det betyder også, at hvis man flytter en belastet familie fra Tingbjerg til Gentofte, så har det næppe stor effekt – med mindre man samtidig gør noget særligt for at løse familiens problemer,” siger Mogens Christoffersen og understreger, at man sagtens kan få noget

positivt ud af målrettet boligsocialt arbejde.

”Fx er der gode erfaringer med ’hotspot-strategien’, hvor man koncentrerer indsatsen i særligt belastede områder. Men det forudsætter, at man ikke ensidigt fokuserer på omgivelserne, men netop sætter ind på at løse de sociale problemer, familierne slås med. Som fx netop arbejdsløshed og problemer med skolegang og uddannelse.” ■

Af redaktør Sanne Bertram
sbe@servicestyrelsen.dk

Mogens Nygaard Christoffersen er magister i sociologi og ansat som seniorforsker ved SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Han har skrevet en række forskningsrapporter og videnskabelige artikler om børn, familie og samfundsforhold. Undersøgelsen, der nævnes i artiklen, er beskrevet i artiklen *Exploring Paradigms of Crime Reduction*, 2009.

Foto: Jakob Eskildsen

Sammen med familien

Inddrag de unge selv og deres familier, når der er problemer med kriminalitet. Der er meget at vinde – for ansvarligheden er stor.

Når Peter hærger boligblokken og sætter ild til containeren, skal myndighederne på banen. Men ikke alene. Fagfolk kan vide meget, men de unges liv er de selv og deres netværk de nærmeste til at handle på. Også selvom de unge er kriminalitetstruede eller allerede har begået kriminalitet.

Noget at hente

Gennem de senere år har der derfor været fokus på, hvordan man kan kvalificere beslutningsprocessen for socialt udsatte børn og unge ved at arbejde systematisk med inddragende metoder. Det kan fx være

netværksmøder og familierådslagninger. Begge metoder lægger op til en aktiv og central rolle for familien og det private netværk, når der skal træffes beslutninger og aftaler vedrører et barn eller en ung, der fx er på vej ud i en kriminel løbebane.

Og erfaringerne viser, at der er noget at hente.

Den største nordiske evaluering af familierådslagninger (Falck, 2006) viser bl.a., 63 % af forældrene i udgangspunktet havde problemer med opdragelse og grænsesætning, 34 % af børnene havde problemer i skolen og 30 % adfærdsvanskeligheder. Et år efter familierådslagningen vurderede sagsbehandlere, at alvoren af problemstillingerne i 67 % af sagerne var blevet meget mindre.

Brugen af netværksmøder er mindre belyst, men resultaterne fra et projekt målrettet forebyggelse af ungdomskriminalitet (Johansen m.fl., 2006) viser bl.a. en markant positiv forandring i adfærden blandt børnene i alderen 7-13 år, en tydeligere ansvarsfordeling mellem det professionelle og det private netværk og et bedre helhedsbillede af familierne.

Fælles forståelse

At arbejde systematisk med inddragelse af den unges private netværk handler ikke om at smide ansvaret fra sig som fagperson og lægge det

over på ressourcetsvage familier. Men om at give dem mulighed for både forståelse og ejerskab – og for at byde ind og være en del af løsningen.

Har et barn fx et bekymrende skolefravær, kan skolen indkalde det private netværk til møde. Skolen orienterer om sin bekymring, og sammen kan mødedeltagerne analysere, hvad der ligger bag fraværet og lægge en plan for, hvordan de kan støtte op om skolegangen. Sammensætningen af mødet åbner op for en varieret støtte, som afhængig af problemstillingen kan gå fra tøjvask og lektiehjælp til fokus på mobningsproblemer. En fælles forståelse kan i sig selv give flere ressourcer alene ved, at netværket anerkender problemerne og forældrenes forsøg på at håndtere dem

En ny interviewundersøgelse (Bryderup, 2010) med 14 unge, der har været involveret i kriminalitet, viser, at børnene i høj grad påtager sig ansvaret for det, de har gjort. Konklusionen ligger på linje med et andet forskningsprojekt (Mortensen, 2007) og tyder på, at der er et stort forandringspotentiale, hvis man kan få børnene involveret i problemløsningen på en måde, hvor ansvaret ikke bliver deres alene. ■

Af konsulent Birgit Mortensen
bmo@servicestyrelsen.dk

INFORMATIONSKAMPAGNE +

Servicestyrelsen iværksætter i efteråret en informationskampagne om, hvordan man kan arbejde med øget inddragelse af familie og netværk til de børn og unge, der er i risiko for at begå (mere) kriminalitet.

Som en del af initiativet tilbydes gratis konsulentbistand til frontpersonale, der bekymrer sig om et barn eller en ung. Der afholdes også kurser, der kvalificerer til at afholde både netværksmøder og familierådslagninger.

Initiativet finder sted som en del af regeringens styrkede indsats mod ungdomskriminalitet.

Kontaktperson: konsulent Birgit Mortensen
bmo@servicestyrelsen.dk

Der findes næppe noget initiativ i den sociale sektor eller på uddannelsesområdet, som ikke med rette kan hævdes at have en – større eller mindre – kriminalitetsforebyggende effekt.”

Indsatsen mod ungdomskriminalitet
Ungdomskommissionens betænkning,
Justitsministeriet 2009

For lidt undervisning

DE SIKREDE INSTITUTIONER

Undervisningen, der gives til kriminelle børn og unge på de sikrede institutioner, kan blive bedre. Det konkluderer en ny rapport fra Danmarks Pædagogiske Universitet, som Danske Regioner har fået lavet.

Ifølge rapporten modtager de unge for få undervisningstimer, og flere steder er der behov for nye undervisningslokaler, hvor der kan gives holdundervisning. Rapporten viser også, at undervisningen håndteres meget forskelligt på institutionerne.

”Den undervisning, de unge får på de sikrede institutioner, skal simpelthen være i orden. Vi ved jo, at uddannelse er én af de ting, der kan lede de unge ud af kriminalitet,” siger formand for Danske Regioners Social- og Psykiatriudvalg Flemming Stenild.

Danske Regioner er nu gået i gang med at udarbejde et nyt og fælles koncept for undervisningen på de sikrede institutioner.

REGIONER.DK

Foto: Shutterstock

Psykiske lidelser

UNGE I VARETÆGT

Mange unge, som er varetægtsfængslet, har psykiske lidelser. Det viser en dansk undersøgelse (2004) lavet af psykiater Niels Patrick Gosden. Undersøgelsen er lavet gennem et år og omfattede 100 varetægtsfængslede drenge mellem 15 og 17. Den viste, at:

71 %

havde psykiske eller adfærdsmæssige lidelser.

41 %

havde en psykisk lidelse, der skyldes alkohol- eller stofmisbrug.

41 %

havde mere end én lidelse (komorbiditet).

5 %

tidligere havde været indlagt på psykiatrisk afdeling

Undersøgelsen anbefaler, at unge varetægtsfængslede undersøges for psykisk sygdom. Det anbefales også, at unge, som bliver sigtet for vold, undersøges for om de tidligere har været indlagt på en psykiatrisk afdeling.

Mindre børnekriminalitet

NYE TAL FRA JUSTITSMINISTERIET

Gennem de senere år er der sket et fald i antallet af børn i alderen 10-14 år, der er rejst sigtelser mod. Det fremgår af et nyt notat (sept. 2010) fra Justitsministeriets Forskningskontor. Notatet viser udviklingen i børnekriminalitet 2001-2009. Statistikken viser, at der var en vækst fra 2001 til 2006, hvorefter der er et fortsat fald de følgende tre år. Faldet er så stort, at niveauet i 2009 lå under niveauet i 2001.

Butikstyverier udgør en ganske væsentlig del af den kriminalitet, børn mistænkes for – omkring en tredjedel. Generelt er det formueforbrydelserne, der dominerer, idet de i alle årene udgør mindst 80 % af sigtelserne.

Af Kim Hansen,
formand for ud-
valget for børn og
unge. Det kriminal-
præventive Råd

Fokus på forebyggelse

Hvordan skaber vi vindere frem for tabere? Vi burde satse på forebyggelse, men straffer mere og mere.

I 2009 kom Justitsministeriets Kommission om indsats mod ungdomskriminalitet – også kaldet Ungdomskommissionen – med en betænkning.

Betænkningen peger på nogle grundlæggende principper for, hvordan vi sikrer en bedre og mere effektiv forebyggelse af kriminalitet. Indsatsen skal være tidlig, helhedsorienteret, tværsektoriel og sammenhængende.

Tidlig: Indsatsen skal ske tidligt i forhold til den alder, hvor børn og unge typisk begynder at begå kriminalitet. Og tidligt i forhold til den enkelte kriminelle handling – altså skal vi handle på bekymring, når børn og unge viser signaler på uhenigtsmæssig adfærd.

Helhedsorienteret: Indsatsen skal ikke kun rette sig mod børn og unge, men også mod deres samlede netværk af familie, venner, professionelle m.v.

Tværsektoriel: Indsatsen skal gå på tværs af de typiske skel mellem forskellige myndigheder og andre aktører, så der opnås engagement og fælles ejerskab.

Sammenhængende: Der skal skabes sammenhæng ikke kun i den enkelte aktørs indsats, men også indbyrdes mellem forskellige aktørers indsatser, så der skabes synergi.

De, der ikke klarer folkeskolen, klarer sig ofte heller ikke så godt, når det gælder uddannelse og arbejde. Vi er nødt til at sikre et skolesystem, der kan inkludere disse børn og unge for at undgå at marginalisere dem og skabe problemer for dem.

Det betyder, at vi i SSP-samarbejdet i højere grad er nødt til at kigge på den primære prævention i forhold til børn og unge. Hvad skal der til, for at et barn/en ung kan blive i en lokal skole? Forældrene skal mere på banen og være samarbejdspartner sammen med de professionelle, der er rundt omkring den enkelte unge. Hvordan inddrager og ansvarliggør vi forældrene i højere grad, end det lykkes i dag? Og hvordan kan vi sammen få børn og unge til at føle, at de har værdi og mulighed for at få et godt liv?

Man kan også sige, at den overordnede udfordring er, hvordan vi skaber vindere frem for tabere. De unge skal være en del af holdet, ikke kun et reservehold, som vi tager ind en gang imellem, når vi har brug for dem.

Det kan kun ske ved, at de offentlige myndigheder i højere grad har et tæt samarbejde, dels omkring den enkelte, men også i forhold til den generelle forebyggelse i daginstitutioner og skoler. Hvordan sikrer vi, at de professionelle i højere grad samarbejder og tænker i en helhed frem for i kasser?

Vi er i dag nået til den situation, at vi i Danmark straffer unge fem-ti gange mere, end man gør i de øvrige nordiske lande. Samtidig bliver der flere sikrede institutioner. Hver gang der skabes nye pladser, bliver de fyldt op, og der bliver en venteliste.

Det betyder, at vi er på vej ud på et skråplan, hvor vi reagerer med mere og mere straf. I stedet burde vi sætte en ny dagsorden, der siger mere – og mere effektiv – forebyggelse.